

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

11. července 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských a obchodních věcech – Nařízení (ES) č. 1393/2007 – Doručování a oznamování soudních a mimosoudních písemností – Žaloba na náhradu škody způsobenou jednáním zakázaným čl. 101 odst. 1 SFEU a článkem 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru – Návrh na zahájení řízení doručený do sídla dceřiné společnosti žalované – Platnost obeslání – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na účinnou soudní ochranu“

Ve věci C-632/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) ze dne 7. října 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 10. října 2022, v řízení

Volvo AB

proti

Transsaqui SL,

za účasti:

Ministerio Fiscal,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: E. Regan, předseda senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce pátého senátu, M. Ilešič (zpravodaj), I. Jarukaitis a D. Gratsias, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: N. Mundhenke, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. října 2023,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Volvo AB: N. Gómez Bernardo, abogada,

* Jednací jazyk: španělština.

- za Transsaqui SL: J. Bonet Martínez, J. Bonet Sánchez a A. Penalba Ferrer, abogados, jakož i F. Pérez Cruz, procurador,
- za španělskou vládu: L. Aguilera Ruiz, jako zmocněnec,
- za českou vládu: A. Edelmannová, M. Smolek a J. Vláčil, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: S. Baches Opi, M. Domecq a S. Noë, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 11. ledna 2024,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) ve spojení s článkem 101 SFEU, jakož i článku 53 Listiny.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Volvo AB a Transsaqui SL ve věci škody, kterou posledně uvedená společnost údajně utrpěla v důsledku porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“), kterého se dopustilo několik výrobců nákladních vozidel, mezi něž patří i Volvo.

Právní rámec

Unijní právo

Narižení (ES) č. 1393/2007

- 3 Body 2, 8, 11, 12, 16 a 17 odůvodnění narižení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (doručování písemností) a o zrušení narižení Rady (ES) č. 1348/2000 (Úř. věst. 2007, L 324, s. 79) uvádí:
 - „(2) Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje zdokonalení a urychlení zasílání soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech.
- [...]
- (8) Toto narižení by se nemělo vztahovat na doručení písemnosti zplnomocněnému zástupci strany v členském státě, kde se koná řízení, a to bez ohledu na místo bydliště této strany.
- [...]
- (11) K usnadnění předávání a doručování písemností mezi členskými státy by měly být používány jednotné formuláře, které jsou uvedeny v přílohách tohoto narižení.

(12) Přijímající subjekt by měl adresáta pomocí jednotného formuláře písemně vyrozumět o tom, že může odmítnout přijetí doručované písemnosti v okamžiku jejího doručení nebo že může zaslat písemnost přijímajícímu subjektu zpět do jednoho týdne od doručení, pokud není v jazyce, kterému rozumí, nebo v úředním jazyce nebo v jednom z úředních jazyků místa doručení. [...]

[...]

(16) Za účelem usnadnění přístupu k soudu by měly náklady vzniklé v souvislosti s činností soudního úředníka nebo na příslušnou osobu podle právních předpisů přijímacího členského státu odpovídat jedinému pevnému poplatku, který daný členský stát stanoví předem a který dodržuje zásadu proporcionality a nediskriminace. Požadavkem jediného pevného poplatku by neměla být dotčena možnost členských států stanovit různé poplatky za různé druhy doručení, pokud dodrží uvedené zásady.

(17) Každý členský stát by měl mít možnost doručovat písemnosti osobám s bydlištěm v jiném členském státě přímo prostřednictvím poštovních služeb, a to doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí nebo rovnocenným dokladem.“

4 Článek 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Toto nařízení se použije na občanské a obchodní věci, kdy musí být soudní nebo mimosoudní písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého za účelem doručení v druhém členském státě. Nevztahuje se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání nebo opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*).“

2. Toto nařízení se nepoužije, pokud není známa adresa osoby, již má být písemnost doručena.“

5 Článek 5 uvedeného nařízení, nadepsaný „Překlad písemnosti“, zní takto:

„1. Odesílající subjekt, kterému žadatel odešle písemnost k zaslání, upozorní žadatele na to, že adresát může odmítnout písemnost přijmout, pokud není vyhotovena v jednom z jazyků stanovených v článku 8.

2. Žadatel nese veškeré náklady na překlad před zasláním písemnosti, aniž je dotčeno jakékoliv případné následné rozhodnutí soudu nebo příslušného orgánu o hrazení těchto nákladů.“

6 Článek 8 téhož nařízení, nadepsaný „Odmítnutí přijmout písemnost“, v odstavci 1 stanoví:

„Přijímající subjekt vyrozumí adresáta pomocí jednotného formuláře uvedeného v příloze II o tom, že může odmítnout přijetí doručované písemnosti v okamžiku jejího doručení nebo že může vrátit písemnost přijímajícímu subjektu do jednoho týdne od doručení, pokud není vyhotovena v jednom z následujících jazyků nebo k ní není připojen překlad do některého z těchto jazyků:

a) jazyk, kterému adresát rozumí, nebo

b) úřední jazyk přijímacího členského státu nebo v případě, že v daném členském státě je několik úředních jazyků, úřední jazyk nebo jeden z úředních jazyků místa doručení.“

- 7 Článek 11 nařízení č. 1393/2007, nadepsaný „Náklady na doručení“, v odst. 2 druhém pododstavci stanoví:

„Nákladům vzniklým při činnosti soudního úředníka nebo osoby příslušné podle právních předpisů přijímacího členského státu odpovídá jediný pevný poplatek, který dotyčný členský stát stanoví předem a který dodržuje zásadu proporcionality a nediskriminace. Členské státy sdělí [Evropské k]omisi výši těchto pevných poplatků.“

- 8 Článek 14 tohoto nařízení zní následovně:

„Každý členský stát může doručovat soudní písemnosti osobám s bydlištěm v jiném členském státě přímo prostřednictvím poštovních služeb, a to doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí nebo rovnocenným dokladem.“

- 9 Článek 19 uvedeného nařízení, nadepsaný „Nedostavení se žalované strany k soudu“, v odstavci 1 stanoví:

„Pokud mělo být do jiného členského státu za účelem doručení zasláno soudní předvolání nebo obdobná písemnost podle tohoto nařízení a žalovaná strana se nedostavila, přeruší soud řízení, dokud nebude zjištěno,

a) že písemnost byla doručena způsobem předepsaným vnitrostátními právními předpisy přijímacího členského státu pro doručení písemností v soudním řízení v daném státě osobám, které se nacházejí na jeho území, nebo

b) že písemnost byla skutečně doručena žalované straně nebo do místa jejího bydliště jiným způsobem, který stanoví toto nařízení,

a že v obou těchto případech byla písemnost doručena nebo dodána s dostatečným předstihem k tomu, aby se žalovaná strana mohla obhajovat.“

Narřízení (ES) č. 1215/2012

- 10 Článek 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1), nadepsaný „Zvláštní příslušnost“, stanoví:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována:

[...]

2) ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události[...]

[...]“

11 Článek 28 odst. 2 a 3 tohoto nařízení zní takto:

„2. Soud řízení přeruší do té doby, než bude prokázáno, že žalovaný mohl obdržet návrh na zahájení řízení nebo jinou rovnocennou písemnost v dostatečném předstihu, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem, nebo že k tomu byly učiněny veškeré nezbytné kroky.

3. Pokud návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost měly být doručeny z jednoho členského státu do druhého podle nařízení [...] č. 1393/2007 [...], použije se místo odstavce 2 tohoto článku článek 19 uvedeného nařízení.“

12 Článek 45 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Na návrh kterékoli dotčené strany se uznání rozhodnutí odepře:

[...]

b) jestliže žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu obhajoby, ledaže žalovaný nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl příležitost[...]

[...]“

13 Podle čl. 63 odst. 1 tohoto nařízení platí:

„Pro účely tohoto nařízení se v případě společností nebo jiných právnických osob nebo sdružení fyzických nebo právnických osob rozumí ‚bydlištěm‘ místo, kde mají své:

a) sídlo,

b) ústředí, nebo

c) hlavní provozovnu.“

Španělské právo

14 Článek 155 Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon 1/2000 o občanskoprávním řízení) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000) stanoví:

„1. Nejsou-li strany zastoupeny právním zástupcem nebo jde-li o doručení prvního obeslání nebo předvolání žalovaného, písemnosti se doručí na adresu stran sporu. [...]

2. Místem bydliště žalobce je místo uvedené v návrhových žádáních, žalobě nebo návrhu na zahájení řízení. Žalobce rovněž uvede jedno nebo několik míst uvedených v následujícím odstavci tohoto článku jako adresu žalovaného pro účely doručení prvního předvolání nebo obeslání. Jestliže žalobce určí jako bydliště několik míst, musí uvést pořadí, ve kterém podle jeho názoru může být doručení úspěšné.

[...]

3. Jako bydliště pro účely doručování může být označena adresa, která je uvedena v obecním registru obyvatel nebo která je úředně evidována pro jiné účely, jakož i adresa, která je uvedena v úředním rejstříku nebo v publikacích profesních sdružení, jedná-li se o podniky a jiné entity nebo o osoby vykonávajících povolání, u něhož jsou povinny být členy profesního sdružení. Jako bydliště lze pro tyto účely označit i místo výkonu jiné než dočasné podnikatelské nebo zaměstnanecké činnosti.

[...]

Týkají-li se návrhy právnické osoby, lze jako bydliště uvést adresu každého, kdo vystupuje jako jednatel, ředitel nebo prokurista obchodní společnosti nebo jako předseda, člen nebo vedoucí představitel správní rady jakéhokoli sdružení zapsaného v úředním rejstříku.

[...]“

15 Článek 510 odst. 1 uvedeného zákona zní:

„Pravomocný rozsudek může být přezkoumán:

[...]

4) pokud byl nespravedlivě vynucen nátlakem, násilím nebo podvodným jednáním.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 16 Dne 19. července 2016 přijala Komise rozhodnutí C(2016) 4673¹ v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 6. dubna 2017 (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6). Volvo patří k adresátům tohoto rozhodnutí.
- 17 V uvedeném rozhodnutí Komise konstatovala, že patnáct výrobců nákladních vozidel, mezi nimi společnost Volvo, se účastnilo kartelové dohody ve formě jediného a trvajících porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP, které se týkalo koluzních ujednání ohledně stanovení cen a zvýšení hrubých cen středně velkých užitkových vozidel a kamionů v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a dále ohledně harmonogramu zavádění emisních technologií uložených normami Euro 3 až Euro 6 a přenesení příslušných nákladů.
- 18 V případě společnosti Volvo bylo toto protiprávní jednání prokázáno pro období od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011.
- 19 Dne 12. července 2018 podala společnost Transsaqui, která si v roce 2008 pořídila dvě nákladní vozidla značky Volvo, k Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii, Španělsko) žalobu na náhradu škody proti společnosti Volvo, kterou se domáhala náhrady újmy, která jí údajně vznikla v důsledku kartelové dohody konstatované v rozhodnutí ze dne 19. července 2016 zmíněném v bodě 16 tohoto rozsudku a odpovídá dodatečným nákladům, které odhaduje na 24 420,69 eura.

¹ – Ve shrnutí v Úř. věst. z roku 2017 se neobjevuje dodatek „final“.

- 20 V žalobě Transsaqui uvedla, že sídlo společnosti Volvo se nachází v Göteborgu (Švédsko), přičemž upřesnila, že předvolání k soudu mělo být doručeno do sídla dceřiné společnosti této společnosti ve Španělsku, a sice Volvo Group España SAU (dále jen „Volvo España“), v Madridu (Španělsko).
- 21 Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) prohlásil žalobu za přípustnou a v rámci obeslání společnosti Volvo za účelem účasti v řízení a odpovědi na žalobu jí zaslal na adresu sídla společnosti Volvo España doporučený dopis obsahující kopii žaloby a doprovodných dokumentů. Převzetí dopisu bylo odmítnuto a byla na něj uvedena ručně psaná adresa společnosti Volvo ve Švédsku.
- 22 Na jednání před uvedeným soudem předložila Transsaqui vyjádření, že považuje odmítnutí společnosti Volvo España převzít obsílku pro společnost Volvo za obstrukční jednání ve zlé víře, přičemž tvrdila, že jelikož je Volvo España 100% vlastnictvím společnosti Volvo, tvoří tyto společnosti společně tentýž podnik ve smyslu práva hospodářské soutěže.
- 23 Dne 22. května 2019 vydal uvedený soud rozhodnutí, kterým na základě zásady „jednoty podniku“ souhlasil s tím, aby společnost Volvo byla obeslána do sídla své dceřiné společnosti ve Španělsku. Za účelem tohoto obeslání zaslal Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) soudům v Madridu žádost o soudní spolupráci.
- 24 Dne 5. září 2019 se tyto soudy pokusily doručit společnosti Volvo obsílku na adresu společnosti Volvo España. Právník, který se představil jako právní zástupce společnosti Volvo España, ale obsílku odmítl převzít s tím, že měla být doručena do sídla společnosti Volvo ve Švédsku.
- 25 Dne 30. října 2019 při novém pokusu o doručení na adresu společnosti Volvo España byla obsílka skutečně předána osobě, která se identifikovala jako člen právního oddělení této společnosti.
- 26 Po každém z těchto pokusů o doručení zaslala Volvo España Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) dopis vysvětlující důvody, proč nesouhlasila s převzetím obsílky pro společnost Volvo.
- 27 Tvrdila v něm zejména, že:
- Volvo España je právnickou osobou odlišnou od společnosti Volvo, nemá postavení správcovské společnosti vůči společnosti Volvo a není oprávněna přebírat obsílky jménem jiného subjektu;
 - podle španělského procesního práva musí být Volvo obeslána do svého sídla;
 - v případech, kdy má žalovaná společnost sídlo v jiném členském státě Evropské unie, musí být doručení provedeno v souladu s nařízením (ES) č. 1393/2007
 - a žalobce nemůže použít alternativní adresu bez vztahu k žalovanému a takové jednání představuje podvodné jednání, které může mít podle čl. 45 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1215/2012 mimo jiné za následek, že v jiném členském státě nebude uznán rozsudek pro zmeškání vydaný proti žalovanému.
- 28 Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii), který měl za to, že obsílka byla společnosti Volvo platně doručena a že se tato společnost nedostavila k řízení ve lhůtě, která jí byla stanovena, ji prohlásil za nepřítomnou a předvolal účastníky řízení

k přípravnému jednání upravenému španělským procesním právem, aby byl vyjasněn předmět sporu a byly navrženy důkazy. Uvedený soud se pokusil doručit toto rozhodnutí společnosti Volvo España na adresu Volvo España, ale tato opět převzetí odmítla s tvrzením, že sídlo společnosti Volvo se nachází ve Švédsku.

- 29 Dne 26. února 2020 vydal uvedený soud rozsudek, kterým vyhověl návrhu společnosti Transsaqui a uložil společnosti Volvo, aby jí zaplatila náhradu škody ve výši 24 420,69 eura navýšenou o zákonné úroky ode dne koupě nákladních vozidel, jakož i náhradu nákladů řízení (dále jen „rozsudek ze dne 26. února 2020“).
- 30 Uvedený rozsudek byl společnosti Volvo oznámen doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí zasláným na adresu společnosti Volvo España, která jej dne 10. března 2020 převzala. Volvo España však zaslala Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) dopis, ve kterém zpochybnila skutečnost, že by rozsudek byl takto platně oznámen společnosti Volvo, přičemž zopakovala argumenty, které uplatňovala již dříve.
- 31 Transsaqui navrhla, aby uvedený soud vyčíslil náklady řízení, jejichž zaplacení bylo společnosti Volvo uloženo. Uvedený soud, který měl za to, že jeho rozsudek ze dne 26. února 2020 nabyl právní moci, náklady řízení vyčíslil.
- 32 Doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí zasláným na adresu společnosti Volvo España Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) vyzval společnost Volvo, aby se dostavila na jednání k vyčíslení nákladů, na němž by mohla jejich vyčíslení zpochybnit. Tento dopis byl předán osobě, která byla na dané adrese přítomna a podepsala potvrzení o přijetí.
- 33 O několik dní později zaslala Volvo España uvedenému soudu dopis, ve kterém z dříve uvedených důvodů zpochybnila, že by vyčíslení nákladů, které měla společnost Volvo zaplatit, bylo platně oznámeno.
- 34 Vzhledem k tomu, že Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) měl za to, že Volvo náklady řízení ve lhůtě stanovené zákonem nezpochybnila, vydal rozhodnutí schvalující jejich výši na 8 310,64 eura. Toto rozhodnutí bylo společnosti Volvo oznámeno doporučeným dopisem s potvrzením o přijetí zasláným na adresu společnosti Volvo España, kde bylo převzato osobou přítomnou na této adrese, která potvrzení o přijetí podepsala. Později Volvo España zaslala uvedenému soudu dopis, ve kterém odmítla, že by uvedené rozhodnutí bylo společností Volvo platně oznámeno.
- 35 Uvedený soud vyhověl návrhu společnosti Transsaqui na výkon rozsudku ze dne 26. února 2020 a vyzval společnost Volvo, aby ve lhůtě deseti dnů nahlásila majetek a práva, jichž byla vlastníkem, za účelem jejich zabavení. Rozhodnutí vydaná za tímto účelem byla doručena do sídla společnosti Volvo España dne 17. března 2021.
- 36 Dne 15. června 2021 podala společnost Volvo na základě čl. 510 odst. 1 bodu 4 zákona 1/2000 o občanském soudním řízení k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko), předkládajícímu soudu, návrh na přezkum rozsudku ze dne 26. února 2020, který nabyl právní moci. Na podporu svého návrhu tvrdila, že Transsaqui dosáhla vydání uvedeného rozsudku podvodným jednáním. Dodala, že se o existenci uvedeného rozsudku dozvěděla nepřímou, když byla rozhodnutí nařizující jeho výkon dne 17. března 2021 oznamována na adrese společnosti Volvo España.

- 37 Transsaqui zase tvrdí, že Volvo nejednala v dobré víře, když přijala nepřátelskou procesní strategii, jejímž cílem bylo přimět ji, aby podobně jako řada dalších žalobců nacházejících se ve srovnatelné situaci vzala žalobu zpět. Rovněž tvrdí, že Juzgado de lo Mercantil n° 1 de Valencia (Obchodní soud č. 1 ve Valencii) souhlasil s tím, aby předvolání a oznámení byla společnosti Volvo z důvodů hospodárnosti řízení a v souladu se zásadou „jednoty podniku“ doručována na adresu společnosti Volvo España. Mimoto odmítání společnosti Volvo España založené na tom, že ona a Volvo jsou odlišnými právními osobami, není opodstatněné, jelikož tyto dvě společnosti tvoří pro účely práva hospodářské soutěže společně jeden a tentýž podnik.
- 38 Předkládající soud, který vychází z předpokladu, že existence hospodářské jednoty mezi mateřskou a dceřinou společností by mohla odůvodňovat oznamování písemností určených první z nich druhé z nich, se v podstatě zabývá tím, zda článek 47 Listiny musí být ve spojení s článkem 101 SFEU vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo předvolání k soudu členského státu určené mateřské společnosti se sídlem v jiném členském státě doručeno do sídla její dceřiné společnosti nacházejícího se v členském státě, kde byla žaloba podána, pokud tato dceřiná společnost neuplatňuje žádnou okolnost, která by vylučovala existenci jednoty mezi těmito dvěma společnostmi pro účely práva hospodářské soutěže.
- 39 Podle uvedeného soudu by požadavek, aby za takových okolností bylo doručení nebo oznámení uskutečněno v sídle mateřské společnosti, znamenal vysoké náklady na překlad, které by mohly ztížit, nebo dokonce narušit výkon práva na účinnou soudní ochranu osob poškozených porušením práva hospodářské soutěže a vážně ohrozit užitečný účinek článku 101 SFEU, jelikož takový požadavek by mohl odradit mnohé poškozené od vyžadování náhrady škody.
- 40 Pokud je požadovaná náhrada škody nízká a žalobcem je malý nebo střední podnik, mohou takové náklady představovat pro právo na účinnou soudní ochranu vážnou překážku. To platí tím spíše, když tak jako ve Španělsku procesní právo dotyčného členského státu stanoví, že v případě částečného vyhovění návrhu nese každý účastník vlastní náklady řízení a nahradí polovinu společných nákladů.
- 41 Kromě toho povinnost doručovat nebo oznamovat soudní písemnosti v jiném členském státě by vedla k prodloužení lhůt, které by bylo odůvodněné pouze v případě, že by doručení nebo oznámení na adresu nacházející se v členském státě, v němž soudní řízení probíhá, bránilo s ohledem na okolnosti projednávaného případu žalovanému v tom, aby se o sporu skutečně dozvěděl.
- 42 Předkládající soud dodává, že by bylo paradoxní, kdyby osoba poškozená porušením práva hospodářské soutěže mohla podat žalobu na dceřinou společnost a ta by mohla být odsouzena za jednání mateřské společnosti, zatímco by této dceřiné společnosti nebylo možné doručovat předvolání nebo předávat soudní písemnosti týkající se přímo mateřské společnosti, se kterou pro účely práva hospodářské soutěže tvoří jeden a tentýž podnik.
- 43 Uvedený soud poukazuje na to, že i za předpokladu, že by doručení předvolání určené mateřské společnosti na adresu její dceřiné společnosti v členském státě, ve kterém je spor projednáván, bylo v souladu s požadavky práva na účinnou právní ochranu zaručeného článkem 47 Listiny, kterého požívá rovněž žalovaný, nesmí být podle jejího článku 53 žádné ustanovení Listiny vykládáno jako omezení nebo narušení lidských práv a základních svobod, které v oblasti své působnosti uznávají ústavy členských států. V rámci jiných věcí týkajících se žalob na náhradu škody podaných kupujícími nákladních vozidel, kteří byli rovněž mezi postiženými kartelovou dohodou uvedenou v bodě 17 tohoto rozsudku, měl přítom Tribunal Constitucional (Ústavní

soud, Španělsko), k němuž podala žalobu mateřská společnost, která neuspěla s návrhem na zrušení řízení, v jehož rámci byly jí určené soudní písemnosti doručeny na adresu její dceřiné společnosti, za to, že byla porušena základní práva a svobody přiznané žalované španělskou ústavou.

- 44 Proto by článek 53 Listiny mohl navzdory hospodářské jednotě mateřské a dceřiné společností bránit tomu, aby bylo předvolání určené mateřské společnosti doručené na adresu dceřiné společnosti považováno právě z důvodu takové jednoty za řádně doručené. Předkládající soud se však zabývá tím, zda takový výklad článku 53 Listiny nevytváří vážnou překážku práva osoby poškozené kartelovou dohodou na účinnou soudní ochranu, jakož i užitečného účinku článku 101 SFEU.
- 45 Za těchto podmínek se Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Může být článek 47 [Listiny] ve spojení s článkem 101 SFEU za okolností soudního sporu ohledně kartelové dohody týkající se nákladních vozidel, které jsou popsány v předkládacím rozhodnutí, vykládán v tom smyslu, že předvolání mateřské společnosti, proti níž byla podána žaloba na náhradu škody způsobené jednáním omezujícím hospodářskou soutěž, se považuje za řádně provedené, pokud došlo k doručení (nebo k pokusu o něj) v místě sídla dceřiné společnosti usazené ve státě, v němž soudní řízení probíhá, a mateřská společnost se sídlem v jiném členském státě se k řízení nedostavila a zůstala nepřítomná?
- 2) V případě kladné odpovědi na výše uvedenou otázku, je tento výklad článku 47 Listiny slučitelný s jejím článkem 53, a to s ohledem na judikaturu Tribunal Constitucional [(Ústavní soud)] týkající se předvolávání mateřských společností se sídlem v jiném členském státě ve sporech týkajících se kartelové dohody o nákladních vozidlech?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 46 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 47 Listiny ve spojení s článkem 101 SFEU vykládán v tom smyslu, že mateřská společnost, proti níž je podána žaloba na náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže, je platně předvolána, pokud byl návrh na zahájení řízení doručen její dceřiné společnosti se sídlem v členském státě, v němž byla žaloba podána, se kterou tvoří hospodářskou jednotku.
- 47 Předkládající soud se zejména zabývá tím, zda s ohledem na právo na účinnou právní ochranu zaručené článkem 47 Listiny může okolnost, že při výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU bylo konstatováno, že mateřská společnost a jedna z jejích dceřiných společností, jejíž sídlo se nachází v jiném členském státě, tvořily v rozhodné době hospodářskou jednotku, odůvodnit doručování písemností určených dceřiné společnosti na adresu sídla druhé z nich, a to za účelem omezení nákladů na překlady a na doručování soudních písemností vyhotovených žalobkyní, jakož i zabránění tomu, aby došlo k prodloužení procesních lhůt.
- 48 Je pravda, že Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že v rámci žaloby na náhradu škody, která vychází z porušení čl. 101 odst. 1 SFEU konstatovaného rozhodnutím Komise, právní entita, která není v daném rozhodnutí označena jako entita, která právo hospodářské soutěže porušila,

může být přesto shledána odpovědnou na tomto základě z důvodu protiprávního jednání jiné právní entity, pokud jsou obě součástí téže hospodářské jednotky a tvoří podnik, který se dopustil protiprávního jednání ve smyslu uvedeného článku 101 SFEU (rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 48).

- 49 Nicméně zaprvé, pojem „podnik“ a potažmo pojem „hospodářská jednotka“ sice zakládají bez dalšího solidární odpovědnost mezi subjekty, které tvoří hospodářskou jednotku v okamžiku spáchání protiprávního jednání, takový podnik však nemá vlastní právní subjektivitu nezávislou na právních subjektech, které jej tvoří, takže osoba poškozená dotčeným protisoutěžním jednáním nemůže podat žalobu na náhradu škody proti podniku jako takovému, ale musí ji nutně směřovat na jeden ze subjektů, které jej tvoří (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, body 44 a 51).
- 50 Zadruhé, i kdyby dceřiná společnost tvořila se svou mateřskou společností jednu a tutéž hospodářskou jednotku ve smyslu hmotného práva hospodářské soutěže, tato okolnost neznámá, že by uvedená dceřiná společnost byla mateřskou společností výslovně zmocněna nebo určena jako osoba oprávněná jejím jménem přebírat soudní písemnosti, které jí jsou určeny. Takové oprávnění totiž nelze automaticky předpokládat, neboť by hrozilo porušení práva uvedené mateřské společnosti na obhajobu.
- 51 V tomto ohledu je třeba uvést, že záruka skutečného převzetí písemností, to znamená jejich efektivní doručení žalovanému, jakož i doba dostatečně dlouhá k tomu, aby si tento mohl připravit obhajobu, jsou požadavky související s dodržováním práva na účinnou soudní ochranu, zakotveného v článku 47 Listiny [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. března 2017, Henderson, C-354/15, EU:C:2017:157, bod 72, a ze dne 5. prosince 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Uznávání a výkon peněžitých trestů a pokut), C-671/18, EU:C:2019:1054, bod 39].
- 52 Pokud, jako je tomu ve věci v původním řízení, se údajný poškozený kartelovou dohodou zahrnující hospodářskou jednotku složenou z mateřské společnosti a jedné nebo více jejích dceřiných společností rozhodne směřovat žalobu na náhradu škody proti této mateřské společnosti, a nikoli, jak v zásadě mohl, proti dceřiné společnosti se sídlem v členském státě, v němž je usazen uvedený poškozený, nemůže v důsledku toho tento poškozený následně argumentovat jejich jednotou za účelem doručování nebo oznamování soudních písemností určených této mateřské společnosti na adresu uvedené dceřiné společnosti.
- 53 Bez ohledu na pochybnosti vyjádřené předkládajícím soudem nemohou článek 47 Listiny, který zakotvuje právo poškozeného kartelovou dohodou na spravedlivý proces, ani užitečný účinek čl. 101 odst. 1 SFEU odůvodnit odlišné řešení, a to i kdyby povinnost doručit soudní písemnosti do jiného členského státu vedla ke vzniku dodatečných překážek pro údajné oběti.
- 54 V tomto ohledu je třeba zaprvé zdůraznit, že i když se údajní poškození porušením unijního práva mohou dovolávat práva na spravedlivý proces zaručeného článkem 47 Listiny, toto právo chrání rovněž žalovaného, a to i pokud bylo již dříve konstatováno, že porušil čl. 101 odst. 1 SFEU. Na rozdíl od posledně uvedeného ustanovení, které se týká podniků, totiž právo na spravedlivý proces zaručené článkem 47 Listiny chrání každou právnickou osobu posuzovanou individuálně. Spory v oblasti hospodářské soutěže nejsou vyňaty z procesních záruk vyplývajících z tohoto článku a vyžadujících, aby soudní písemnosti určené určité osobě jí byly skutečně předány.

- 55 Zadruhé unijní normotvůrce přijal několik předpisů, které se použijí na přeshraniční spory spadající do oblasti občanských a obchodních věcí, zejména nařízení č. 1215/2012 a 1393/2007, jejichž cílem je usnadnit volný pohyb soudních rozhodnutí a zlepšit předávání soudních a mimosoudních písemností mezi členskými státy za účelem jejich doručení nebo oznámení a podpořit tak přístup ke spravedlnosti.
- 56 Nařízení č. 1215/2012 v článku 4 jako obecné pravidlo stanoví, že osoby, které mají bydliště v některém členském státě, mohou být bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu. Odchylně od tohoto pravidla čl. 7 bod 2 uvedeného nařízení stanoví, že osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti žalována u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události. A článek 63 uvádí, že pro účely tohoto nařízení je „bydliště“ společností a jiných právnických osob tam, kde mají sídlo, ústředí nebo hlavní provozovnu.
- 57 V projednávaném případě je nesporné, že se ve věci dotčené v původním řízení žalobkyně v prvním stupni, tedy údajná poškozená protisoutěžním jednáním, dovolávala čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 k tomu, aby žalobu na náhradu škody podala k soudu místa, kde došlo ke škodné události, tedy španělskému soudu, zatímco „bydliště“ žalovaného ve smyslu článku 63 uvedeného nařízení se nachází ve Švédsku, kde má sídlo. Uvedená žalobkyně tedy mohla na základě uvedeného nařízení využít usnadněný přístup ke spravedlnosti.
- 58 A dále nařízení č. 1393/2007 stanoví soubor pravidel upravujících způsoby předávání, doručování a oznamování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních. Podle jeho čl. 1 odst. 1 se toto nařízení použije v případě, kdy musí být písemnost zaslána z jednoho členského státu do druhého za účelem doručení nebo oznámení, a to za účelem, jak uvádějí body 2 a 11 jeho odůvodnění, usnadnění tohoto předávání a tím i zajištění řádného fungování vnitřního trhu.
- 59 Z článku 1 odst. 2 nařízení č. 1393/2007 ve spojení s bodem 8 jeho odůvodnění zejména vyplývá, že unijní normotvůrce stanovil pouze dva případy, kdy je doručení a oznámení soudní písemnosti mezi členskými státy vyňato z jeho působnosti, a sice pokud bydliště nebo obvyklý pobyt osoby, které je písemnost určena, není známo, nebo pokud tato osoba označila zplnomocněného zástupce ve státě, kde soudní řízení probíhá (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, bod 24).
- 60 Mimo tyto dva případy spadá, má-li adresát soudní písemnosti bydliště v jiném členském státě, doručení a oznámení doručení této písemnosti nezbytně do působnosti nařízení č. 1393/2007, a musí tudíž být, jak stanoví jeho čl. 1 odst. 1, provedeno způsobem stanoveným uvedeným nařízením (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, bod 25).
- 61 Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě se, jak bylo uvedeno v bodě 57 tohoto rozsudku, sídlo adresáta soudních písemností nachází ve Švédsku, zatímco soudní řízení probíhá ve Španělsku, měly být takové písemnosti předány z jednoho členského státu do druhého ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1393/2007. Mimoto s výhradou ověření předkládajícím soudem nespadá situace dotčená v původním řízení pod případy uvedené v bodě 59 tohoto rozsudku, takže se použijí způsoby doručování a oznamování soudních písemností mezi členskými státy stanovené nařízením č. 1393/2007.

- 62 Výslovným účelem několika ustanovení nařízení č. 1393/2007 je přitom sladit efektivitu a rychlost předávání soudních písemností s požadavkem na zajištění dostatečné ochrany práva adresátů na obhajobu, a to zejména prostřednictvím záruky skutečného přijetí soudních písemností (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Alder, C-325/11, EU:C:2012:824, bod 36).
- 63 Pokud jde o náklady na doručení nebo oznámení soudní písemnosti do cílového členského státu, je třeba uvést, že v souladu s bodem 16 odůvodnění a čl. 11 odst. 2 druhým pododstavcem nařízení č. 1393/2007 musí za účelem usnadnění přístupu k soudu tyto náklady odpovídat jednotnému pevnému poplatku, který daný členský stát stanoví předem a který dodržuje zásadu proporcionality a nediskriminace.
- 64 Pokud jde o případné náklady na překlad před předáním písemnosti, je pravda, že z čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení vyplývá, že tyto náklady nese žalobce. Kromě toho články 5 a 8 tohoto nařízení ve spojení s bodem 12 jeho odůvodnění umožňují adresátovi odmítnout přijetí doručované nebo oznamované písemnosti, pokud není v jazyce, kterému rozumí, nebo v jednom z úředních jazyků místa doručení nebo oznámení.
- 65 Nařízení č. 1393/2007 však nevyžaduje, aby byl za všech okolností proveden překlad takové písemnosti, jelikož jak vyplývá z článku 8 uvedeného nařízení, adresát písemnosti může odmítnout její přijetí pouze tehdy, když není v jazyce, kterému rozumí, nebo v úředním jazyce členského státu místa doručení nebo oznámení či k ní není připojen překlad do takového jazyka. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že jsou-li k dotčené písemnosti připojeny listinné důkazy, které nejsou vyhotoveny v jazyce přijímajícího nebo odesílajícího členského státu, který adresát zná, nemůže adresát odmítnout přijetí této písemnosti, pokud mu tato písemnost umožňuje uplatnit svá práva v rámci soudního řízení v odesílajícím členském státě a tyto přílohy mají pouze důkazní funkci a nejsou nepostradatelné k tomu, aby bylo možno porozumět předmětu a důvodu návrhu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. května 2008, Weiss und Partner, C-14/07, EU:C:2008:264, bod 78).
- 66 Úhradou nákladů na překlad žalobcem navíc není dotčeno případné následné rozhodnutí soudu nebo příslušného orgánu o rozdělení nákladů vzniklých v souvislosti s řízením.
- 67 Ostatně v rozsahu, v němž jsou pochybnosti vyjádřené předkládajícím soudem o tom, zda by nemožnost osoby údajně poškozené protisoutěžním jednáním oznámit nebo doručit soudní písemnosti určené mateřské společnosti na adresu její dceřiné společnosti, která je usazena na stejném území jako tato osoba, nezasahovala do jejího práva na spravedlivý proces zaručeného článkem 47 Listiny, či dokonce do užitečného účinku článku 101 SFEU z důvodu nákladů na překlady a na oznamování nebo doručování soudních písemností, spojeny s okolností, že podle vnitrostátních pravidel týkajících se hrazení nákladů řízení může žalobce získat náhradu nákladů řízení, které vynaložil pro účely podání žaloby, pouze v případě, že je žalobě vyhověno v plném rozsahu, je třeba zdůraznit, že případná neslučitelnost těchto vnitrostátních pravidel týkajících se pouze nákladů řízení s unijním právem nemůže mít sama o sobě za následek nepoužitelnost ustanovení upravujících doručování nebo oznamování soudních písemností.
- 68 Stejně tak, pokud jde o prodloužení lhůt pro podání žaloby, je pravda, že čl. 47 druhý pododstavec Listiny zakotvuje právo každého, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána. Nicméně i za předpokladu, že by povinnost doručovat nebo oznamovat soudní písemnosti do jiného členského státu i navzdory nařízení č. 1393/2007 mohla vést k významnému prodloužení procesních lhůt, takové prodloužení by samo o sobě nebylo porušením tohoto ustanovení, jelikož přiměřenost doby soudního rozhodování musí být

posuzována v závislosti na okolnostech vlastních každé věci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2009, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland v. Komise*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, bod 181), a tudíž případně s přihlédnutím k přeshraniční povaze sporu.

- 69 Zatřetí Soudní dvůr vyložil čl. 101 odst. 1 SFEU v tom smyslu, že pokud mateřská společnost a její dceřiná společnost tvoří hospodářskou jednotku, osoba poškozená protisoutěžním jednáním tohoto podniku může podat žalobu na náhradu škody bez rozdílu buď proti mateřské společnosti, která byla za toto jednání rozhodnutím Komise potrestána, nebo proti její dceřiné společnosti, i když se této uvedené rozhodnutí netýká (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2021, *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 51). Z toho důvodu by osoba údajně poškozená takovým jednáním, která hodlá uplatnit práva, která pro ni vyplývají z uvedeného čl. 101 odst. 1, v zásadě mohla žalobu na náhradu škody směřovat proti dceřiné společnosti, jejíž sídlo se nachází v členském státě soudu, k němuž hodlá žalobu podat, což by jí umožnilo vyhnout se případným nákladům na překlad nebo doručování soudních písemností do jiného členského státu.
- 70 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že článek 47 Listiny a článek 101 SFEU musí být ve spojení s nařízením č. 1393/2007 vykládány v tom smyslu, že mateřská společnost, proti níž je podána žaloba na náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže, není platně předvolána, pokud byl návrh na zahájení řízení doručen její dceřiné společnosti se sídlem v členském státě, v němž byla žaloba podána, i když obě společnosti tvoří hospodářskou jednotku.

Ke druhé otázce

- 71 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda v případě kladné odpovědi na první otázku musí být článek 53 Listiny vykládán v tom smyslu, že umožňuje členskému státu požadovat, aby byl návrh na zahájení řízení doručen do sídla společnosti, již je tato písemnost určena, a nikoli na adresu její dceřiné společnosti.
- 72 Jak vyplývá z jejího znění, druhá otázka je položena pouze pro případ, že by Soudní dvůr odpověděl na první otázku kladně.
- 73 V bodě 70 tohoto rozsudku bylo ovšem uvedeno, že na první otázku je třeba odpovědět záporně.
- 74 S ohledem na odpověď poskytnutou na první otázku tudíž není třeba na druhou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 75 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie a článek 101 SFEU musí být ve spojení s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních

v členských státech (doručování písemností) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 vykládány v tom smyslu, že mateřská společnost, proti níž je podána žaloba na náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže, není platně předvolána, pokud byl návrh na zahájení řízení doručen její dceřiné společnosti se sídlem v členském státě, v němž byla žaloba podána, i když obě společnosti tvoří hospodářskou jednotku.

Podpisy